

คู่มือการออกหนังสือรับรอง ความเป็นคนไร้รากเหง้า

กองกฎหมาย

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

บทนำและหลักเกณฑ์การพิจารณา 1

- วัตถุประสงค์ของการออกหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า
- ความสำคัญของการตรวจสอบสถานะบุคคล

กระบวนการพิจารณาและผลการรับรอง 2

- ขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริง

แบบสอบถามประกอบการสอบข้อเท็จจริง 3

- รายการคำถามในการสัมภาษณ์ / สอบข้อเท็จจริง

บทนำและหลักเกณฑ์ การพิจารณา

วัตถุประสงค์ของการออกหนังสือรับรอง ความเป็นคนไร้รากเหง้า

- เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันสถานะบุคคลของผู้ที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือถูกทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์
- ให้บุคคลเหล่านี้สามารถนำไปใช้พิสูจน์คุณสมบัติในกระบวนการทางราชการ เช่น การขอสัญชาติไทยหรือสถานะทางทะเบียนได้

ความสำคัญของการตรวจสอบสถานะบุคคล

- หนังสือรับรองนี้ถือเป็นเอกสารหลักฐานสำคัญที่ใช้ยืนยันตัวตนและสถานะทางทะเบียน
- ใช้สำหรับเข้าสู่กระบวนการขอสัญชาติไทย หรือพิสูจน์สถานะบุคคลบุคคลในฐานะ “คนไร้รากเหง้า” ซึ่งจะมีสิทธิในการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล หรือสวัสดิการสังคมพื้นฐาน

ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2545

กรณีการพิจารณาข้อเท็จจริงว่าผู้ร้องถูกทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์หรือไม่

เบื้องต้นต้องพิจารณาความหมายของคำว่า “ทอดทิ้ง” และคำว่า “วัยเยาว์” ว่ามีความหมายอย่างไร

ทอดทิ้ง

(ก.) ละเลย, ทิ้งขว้าง, ไม่เอาเป็นธุระ, ไม่เอาใจใส่, ไม่นำพา

วัยเยาว์

(น) เขตอายุ, ระยะของอายุ เช่น วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว วัยชรา

เยาว์

(ว) อ่อนวัย, รุ่มร่าม, รุ่มสาว เช่น เยาว์วัย วัยเยาว์ เป็นต้น

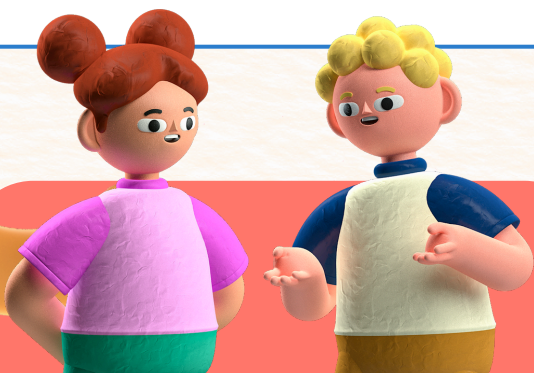
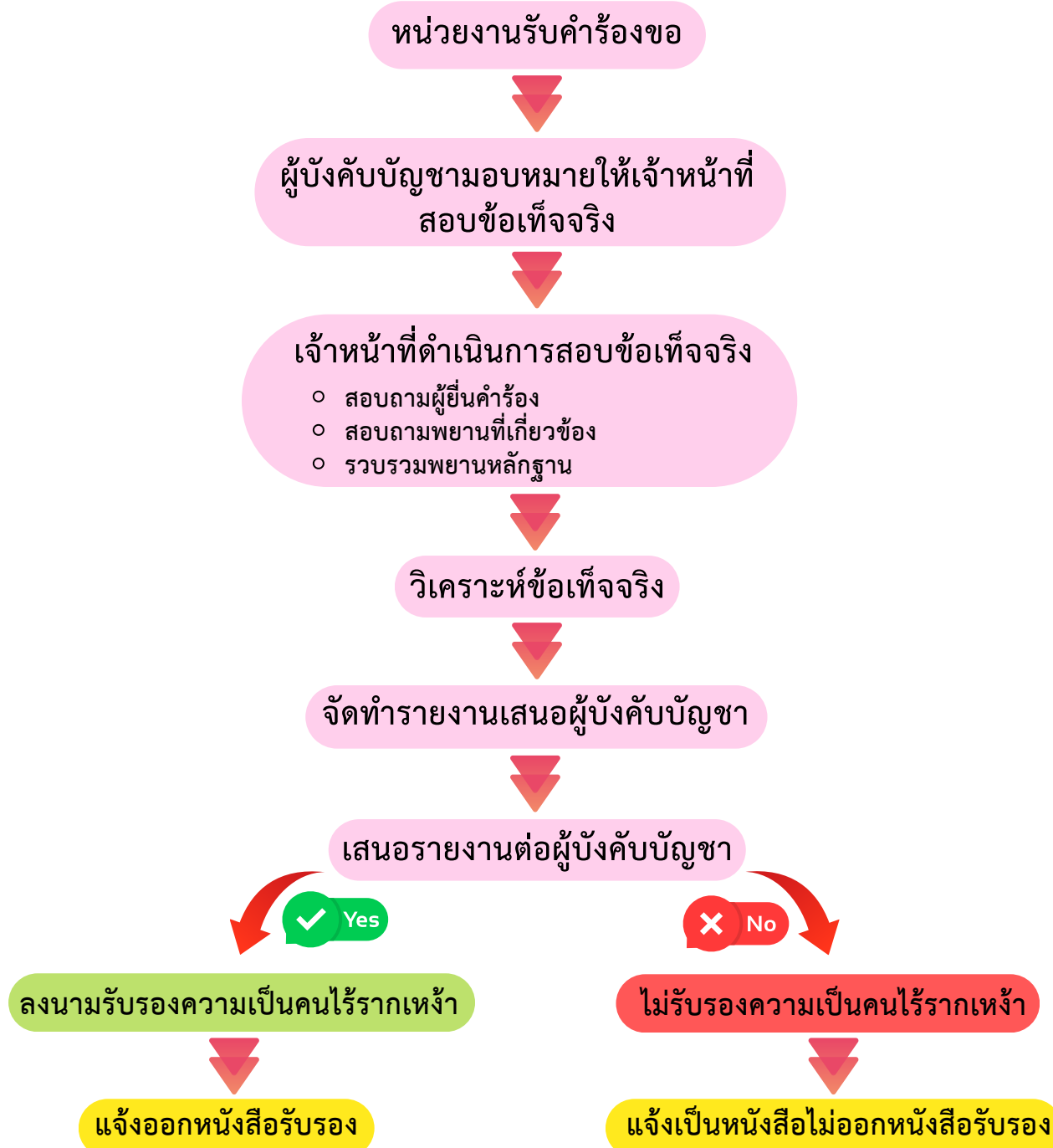
ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309.1/14306 เรื่อง หาหรือแนวทางปฏิบัติในการออกหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า ลงวันที่ 9 กันยายน 2562 ให้ความหมายของคำว่า “วัยเยาว์” ว่ามีเจตนากำหนดอายุไว้ที่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสโดยเทียบเคียงนิยามคำว่า “เด็ก” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 4

การถูกทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์

หมายถึง บุคคลที่ถูกละเลย ทิ้งขว้าง หรือไม่เอาใจใส่ ตั้งแต่อายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ โดยอาจเกิดจากเจตนาทอดทิ้งของบุพการี อุบัติเหตุภัยธรรมชาติ โรคภัย หรือการเสียชีวิตของบุพการี โดย ผู้ร้องต้องไม่รู้จักรากญาติพี่น้อง หรือพยายามติดตามญาติแล้วไม่พบ การพิจารณาแม้ไม่มีระยะเวลาการทอดทิ้งที่แน่นอน แต่สามารถใช้ดุลพินิจโดยอ้างอิง ได้จากหลักฐานจากผู้ร้อง พยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ หรือหลักฐานทางราชการหรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยหลักฐานทั้งหมดต้อง น่าเชื่อถือ และชี้ชัดว่าผู้ร้องเข้า หลักเกณฑ์ของคนไร้รากเหง้า

กระบวนการสอบข้อเท็จจริงคนไร้รากเหง้า

แบบสอบถามประกอบ การสอบข้อเท็จจริง

แนวทางในการสอบข้อเท็จจริง

- ท่านจะให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ด้วยเรื่องอะไร
- ท่านมีหลักฐานใดมายืนยันต่อเจ้าหน้าที่บ้าง
- ขอให้ท่านเล่าประวัติความเป็นมาของท่านอย่างละเอียด
- ท่านเคยเห็นพ่อแม่ / ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้องหรือไม่ และเห็นตั้งแต่เมื่อไร
- พ่อแม่ท่านมีบุตรคนอื่น ๆ อีกหรือไม่
- ขณะนี้พ่อแม่ของท่านยังอยู่หรือไม่ / อยู่ที่ไหน
- ท่านอาศัยอยู่ที่ใดบ้าง และระยะเวลาที่ปี และอยู่อย่างต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร
- ท่านจะให้ข้อมูลใดอีกหรือไม่ อย่างไร

